

61. Ders

SON PEYGAMBER HZ. MUHAMMED (S.A.V)

Bir önceki dersimizde Peygamberlere iman konusunu ele almıştık. Bu dersimizde ise, peygamberler zincirinin son halkası olan son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v) efendimizi anlamaya ve anlatmaya çalışacağız.

Hz. Muhammed (s.a.v)'in son peygamber oluşunu Allah u Zülcelal şöyle beyan buyuruyor:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

“Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resulü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir.”¹

Peygamber Efendimiz (a.s)'dan sonra peygamberlik sona ermiştir. Bundan böyle bir daha peygamber gelmeyecek ve O'na inanmayan insan mümin ve müslüman olamayacaktır. Mümin ve müslüman olabilmek için O'nun peygamber olduğunu ikrar etmek; getirmiş olduğu dinin kitabı olan Kur'an'ı ve dini esasları kabul etmek gerekir.

Daha önce gelip geçmiş peygamberler belli bir topluluğa gönderilmiş olmalarına rağmen bizim peygamberimiz bütün cin ve insanlığa peygamber olarak gönderilmiştir.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

“Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bunu bilmezler.”²

Hz. Muhammed (s.a.v), son derece mütevazı bir insan olmasına rağmen, bir münasebetle kendisinin, insanların en hayırlısı ve en üstünü olduğunu şöylece haber vermiştir:

فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ بَيْنًا وَخَيْرِهِمْ نَفْسًا

¹ Ahzab, 33:40

² Sebe', 34:28

“Allah beni, en hayırlı aileden en hayırlı insan kıldı.”³

Peygamberimiz (a.s.) kıyamet gününde de insanların efendisi olacak,⁴ “Hamd Sancağı” ona verilecek⁵ ve bütün peygamberler onun bu sancağı altında toplanacaklardır.⁶

Amerika’da yaşayan ve Yahudi asıllı bir yazar olan Jules Masserman, Time Dergisinin 15.10.1974 tarihli sayısında neşredilen “Liderler Nerede” başlıklı yazısında tarihte iz bırakmış bir çok şahsı tanıttıktan sonra, şu ifadeleri kullanmıştır: “Bütün zamanların en büyük lideri Muhammed’dir” Yine bir başka Amerikalı yazar **Michael H. Hart ise, geçmişte** dünyada etkili olmuş 100 kişinin biyografisini yazdığı kitabında birinci sırayı Peygamber Efendimiz (a.s)’a ayırmıştır.⁷

PEYGAMBER EFENDİMİZ (A.S)’IN GÖREVLERİ

Peygamber Efendimiz (a.s) kendisine Allah (c.c) tarafından verilen Kur’ân-ı Kerim’i tebliğ etmiş, getirdiği dinin hükümlerini sözlü ve fiili olarak beyan etmiştir. O’nun Kur’ân ile ilgili görevlerine kısaca işaret etmeye çalışacağız.

1. Kur’an’ı İnsanlara Okumak (Tilavet - Kıraat) ve Tebliğ Etmek

"Tilavet" ve "kıraat" demek Kur’an sure ve ayetlerini okumak suretiyle insanlara duyurmak ve tebliğ etmektir. *“أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ (Resulüm!) Sana vahyedilen Kitab’ı oku.”*⁸ ayeti bunu anlatmaktadır.

"Tebliğ" ise, Kur’an’ı insanlara ulaştırmaktır. Peygamberin görevi insanlara dini eksiksiz duyurması; kabul edilmesi noktasında zorlamamasıdır.

Nitekim Cenab-ı Hak,

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

³ Tirmizî, Menakib, V/588, H. No: 3541

⁴ Ahmed, I, 5. Müslim, Fedail, 3. II, 1782.

⁵ Ahmed, V, 138.

⁶ Ahmed, I, 281.

⁷ M. H. Hart, En Etkin 100, s. 1. Çeviri, M. Harmanlı. İstanbul, 1994.

⁸ Ankebût, 29:45

“(Ey Resulüm!) Yine de yüz çevirirlerse, artık sana düşen ancak açık bir tebliğden ibarettir.”⁹ ve **لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ** “Onların üzerinde bir zorba değilsin.”¹⁰ ayetlerinde bu hususlara işaret buyurmaktadır.

2. İnsanları Kur’an’a Davet Etmek, Onlara Vaaz Etmek ve Öğüt Vermek

“**Davet**”; insanları İslam’a çağırma, “**vaaz**” ve “**öğüt**” (tezkire-hatırlatma); insanlara nasihat etme, onları iyiye, güzele ve doğruya teşvik etme, ilahî gerçekleri hatırlatma görevidir.

Peygamber (a.s)’ın bu görevlerine işaret buyurmak üzere şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا

“Ey Peygamber! Biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Allah’ın izniyle, bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak (gönderdik).”¹¹

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا

“Onlar Allah’ın, kalplerindeki bildiği kimselerdir; onlara aldırma, kendilerine öğüt ver ve onlara, kendileri hakkında tesirli söz söyle.”¹²

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ

“O halde (Resulüm), öğüt ver. Çünkü sen ancak öğüt vericisin.”¹³

3. İnsanlara Dini Öğretmek (Talim)

“**Talim**”; Kur’an ve hikmet bilgisini insanlara öğretme görevidir.

Kur’an-ı Kerim bu hususu şöyle izah buyurmaktadır:

⁹ Nahl, 16:82

¹⁰ Gaşiye, 88:22

¹¹ Ahzab, 33:45-46

¹² Nisa, 4:63

¹³ Gaşiye, 88:21

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

“Çünkü ümmilere içlerinden, kendilerine ayetlerini okuyan, onları temizleyen, onlara Kitab'ı ve hikmeti öğreten bir peygamber gönderen O'dur. Kuşkusuz onlar önceden apaçık bir sapıklık içindeydiler.”¹⁴

4. İnsanları Uyarmak ve Müjdelemek (İnzâr ve Tebşîr)

“İnzâr”; karşılığında ilahî cezanın olacağını bildirerek inkâr ve isyan olan inanç, söz, fiiller ve davranışlardan sakındırmak demektir. “Tebşîr” ise; karşılığında ödül va'd ederek insanları, iman ve sâlih amellere teşvik etme, iman edip sâlih ameller işleyenleri Allah'ın nimeti ve cenneti ile müjdelemektir.

Peygamberimiz (s.a.v) Kur'ân-ı Kerim'de “beşîr”, “mübeşşir” ve “nezîr” olarak anlatılmıştır:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

“Ey Peygamber! Biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak gönderdik.”¹⁵

Peygamber Efendimiz (a.s), îman edip sâlih amel işleyenleri cennet ve nimetleriyle müjdelemiş,¹⁶ kafirleri,¹⁷ münafıkları¹⁸ ve dini görevini yapmayanları ise, azapla uyarmıştır.¹⁹

5. İnsanları Temize Çıkarmak (Tezkiye)

“Tezkiye”, Peygamberin; insanları tevhide (Allah'ı bir olarak kabul etmeye) davet ederek onları şirk (Allah'a ortaklar koşma), inkâr ve isyandan kurtulmalarına vesile olmak suretiyle onları temizlemesi demektir. Rabbimiz bu hususu da Kur'an'ında şöyle beyan buyurmuştur:

¹⁴ Cuma, 62:2

¹⁵ Ahzab, 33:45

¹⁶ Bakara, 2:25.

¹⁷ Tevbe, 9:3.

¹⁸ Nisa, 4:138.

¹⁹ Tevbe, 9:34.

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

“Nitekim kendi içinizden size ayetlerimizi okuyan, sizi kötülüklerden arındıran, size Kitab'ı ve hikmeti talim edip bilmediklerinizi size öğreten bir Resul gönderdik.”²⁰

6. İnsanlara Örnek Olmak (Üsve-i Hasene)

Peygamber Efendimiz (a.s)'ın söz, fiil ve davranışlarıyla insanlara örnek olmasına “**üsve-i hasene=güzel örnek**” denir. Peygamberimizin bu vasfı Kur'an'da şöyle izah edilmiştir:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

“Andolsun ki, Rasûlullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.”²¹

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

“Ve sen elbette yüce bir ahlak üzeresin.”²²

Zira Peygamber Efendimiz (a.s), Kur'an hükümlerini bizzat kendisi tatbik ederek müslümanlara örnek olmuş; yani canlı Kur'an olmuştur.

7. Kur'an Hükümlerini Açıklamak ve Dinî Konularda Hüküm Vermek

Kur'an'ın getirmiş olduğu hükümleri, açıklamak ve uygulamak suretiyle insanlara tebliğ görevi peygamberin temel sorumluluklarından ki buna “**tebyin**” görevi denir.

Kur'an'da şöyle ifade edilir:

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

²⁰ Bakara, 2:151

²¹ Ahzab, 33:21

²² Kalem, 68:4

“Biz bu Kitab'ı sana sırf hakkında ihtilafa düştükleri şeyi insanlara açıklayasın ve iman eden bir topluma da hidayet ve rahmet olsun diye indirdik.”²⁵

Peygamberimiz Efendimiz (a.s), bu görevini Kur'ân ve Kur'ân dışı vahiy ile, zaman zaman da kendi içtihadı ile yerine getirmiştir. Örnek olarak, namazların ilk ve son vakitleri,²⁴ rekatları ve kılınış biçimleri,²⁵ zekatın hangi mallardan ne miktarda verileceği,²⁶ evlenme ve boşanma şekli,²⁷ kadınların hayız ve nifas hallerinde namaz kılamayacakları ve oruç tutamayacakları²⁸, çocuklara, hastalara, yolculara ve kadınlara cuma namazının farz olmayışı,²⁹ mestlerin üzerine mesh edilmesi, fitır sadakası, revatip sünnetler, teravih, bayram ve cenaze namazları³⁰ gibi pek çok dini görev Peygamberimizin beyan etmesi ile sabit olmuştur.

Rabbimiz, Peygamberimize “helal ve haram kılma” görevi de vermiştir. **وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ** “Onlara temiz şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar.”³¹ âyeti bunu ifade ediyor.

Kur'ân'da yer almadığı halde Peygamberimizin haram olduğunu bildirdiği bir çok husus vardır Mesela; bir kadının teyzesi, halası, kız ve erkek kardeşlerinin kızları ile bir nikah altında bulundurulması,³² ehli merkep,³³ katır, aslan, kaplan, fil, kurt, maymun, köpek gibi pençesi bulunan vahşi hayvanların; kartal, atmaca, şahin ve doğan gibi tırnaklarıyla avlanan yırtıcı kuşların ve fare, köstebek ve akrep gibi haşeratın etlerinin yenilmesi³⁴

²⁵ Nahl, 16:64

²⁴ bk. Tirmizi, Salat 1. I, 279. Ebu Davud, Salat 2. I, 274. Müslim, Mesacid, 166. I, 425.

²⁵ bk Buhârî, Müslim ve Ebu Davud Kitabü's-Salat bölümleri.

²⁶ Buhârî, Müslim ve Ebu Davud, Kitabü'z-Zeklat bölümleri.

²⁷ Hadis kitaplarının kitabü't-talak bölümleri.

²⁸ Tirmizi, Taharet, 97. I, 234. Tirmizi, bütün fakihlerin hayızlı kadının orucu kaza edip namazı kaza etmeyeceği konusunda ittifak ettiğini söylemiştir. Sünen, I, 235.

²⁹ Ebu Davud, Salat, 215. I, 644 .

³⁰ Hadis kitaplarının Kitabü'l-Iydeyn, ve Kitabü'l-Cenaiz bölümleri.

³¹ Araf, 7:157

³² Buhârî, Nikah, 27. VI, 128. Nisa suresinde evlenilmesi haram olanlar 23-24 ayetlerinde sayılmış sonra “bunlardan ötesi size helal kıldır” denilmiştir. Ayetlerde, hadiste zikredilen kadınlar yoktur. Dolayısıyla bu hadis, 4/24 ayetini tahsis etmektedir. Ebu Zehra, S. 113.

³³ Müslim, Sayd, 24. (II, 1538).

³⁴ Ebu Davud, Et'ime, 33. IV, 159. Müslim, Sayd, 14-16. II, 1533-1534.

erkeklerin altın ziynet takınmaları ve ipek elbiseler giymeleri, altın ve gümüş kaplardan su içilmesi ve yemek yenilmesi³⁵ Peygamberimiz tarafından yasaklanmıştır.

Allah hepimizi Peygamberimizin şefaatine mazhar eylesin.

Alınacak Dersler:

1. Yüce Allah, rehber ve örnek olsunlar diye ilk insandan itibaren her topluma bir peygamber göndermiştir.
2. İlk peygamber Adem (a.s.), son peygamber Hz. Muhammed (a.s.)'dir.
3. Bu peygamberlerden Kur'ân'da sadece 25'inin ismi zikredilmiş diğerlerinin isimleri zikredilmemiştir.
4. İsimlerini bildiğimiz ve bilmediğimiz bütün peygamberlere iman etmek imanın altı esasından biridir.
5. Bu peygamberlerinden birine iman etmeyen kimse mümin ve müslüman olamaz.
6. Peygamberler, akıllı, güvenilir, dürüst, özü ve sözü doğru insanlardır.
7. Peygamberler büyük günah işlememişlerdir.
8. Allah'tan aldığı görevleri yerine getirmişler, hak dîni insanlara tebliği etmişlerdir.
9. Son Peygamber Hz. Muhammed (a.s.), diğerlerinden farklı olarak bütün insan ve cinlere peygamber gönderilmiştir.

Ödev:

Peygamber Efendimiz (a.s.)'in hayatına dair yazılmış ve evinizde bulunan siyer kitaplarından birisini ailenizle müzakere ederek okuyunuz.

³⁵ Tirmizi, Libas, 1-2. Alaüddin Abidin, *el-Hediyyetü'l-Alâiyye*, s. 223-225. Kahraman Yay. İst. 1984